

83.092

PÓSA LAJOS
KÖLTEMÉNYEI.

SZEGED.
ENDRÉNYI J. ÉS TÁRSÁNÁL.

1883.

BENKE PISTÁNAK

BARÁTI SZERETETE JELÉÜL

A SZERZŐ.

Benke Pistának.

Az én bús életem sötét nagy éjszaka,
Szelid világot rá csak egy csillag derít
S kíséri őt gyanánt vándor ösvényeit:
A hű barátságunk mosolygó csillaga.
Csak ez maradjon meg, ez az egy csillagom:
Az éjben útat remélve folytatom . . .

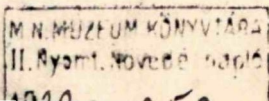

P. Benke.

83092

~~27. 1. 79~~

Balambán.

Álmodik az ős Balambán,
Százados tölgy mohos alján.
Erdei ér, susogó fa
Ősz Balambán altatója.

Viz morajlik bérczen, alatt:
„Alugy, alugy, boldogtalan!”
Koronás tölgy zúg körötte:
„Aludnál el bár örökre!”

Kakukmadár fönn az ágon:
„Kora még az örök álom!”
Kakuk! kakuk! ős Balambán
Arnyék lebeg siron . . . fejfán . . .“

Fölébred a kakukszóra
Erdő-mező bujdosója.
Ködképeket hoz a szellő,
Homlokán ül a z a felhő.

Hosszu haját megsimitja,
Hegedűjét igazítja.
Húzza mélán, húzza fájón,
Dala messze zeng a tájon :

„Volt egyszer egy öreg czigány,
Eljött a szent Mihály lován.
Bíró fiát ráültette . . .
Anikót meg eltemette.

Holló, holló, barna holló,
Hallod, hogy sir a koporsó ?
Gyere velem esketőre . . .
Félek én a temetőbe' !“

. . . Mint az árnyék, tova lebben,
Bús dala szól egyre szebben.
Hold előtte, hold utána
Ezüst fátyolt sző utjára.

Kóborolva, csöndes éjben,
Öntudatlan', észrevétlen',
Temetőbe ér Balambán,
A hegedű siró hangján :

„Holló, holló, barna holló,
Hallod, hogy sir a koporsó !
Gyere velem esketőre . . .
Félek én a temetőbe' !“

. . . Jaj ! . . a sirok megrázkodnak,
Jönnek . . . jönnek a halottak !
Ősz Balambán menne, futna :
Rémek serge áll az utba !

Gyülnek . . . gyülnek . . . hófehéren . . .
Sorba . . . körbe . . . ezüst fényben . . .
Itt is . . . ott is . . . lebben . . . illan . . .
Zár nyikorog lenn a sirban . . .

Rémgomolygó, fenyegető
Birodalom a temető.
Ősz Balambán hajmeredve
Mégfogózik egy keresztbe,

. . . Hah! a kereszt ingva mozdul,
Árnyék kel a sirhalombul.
Félt bírāja, büntetője:
A nagy vajda áll előtte . . .

Megzörgeti ódon csontját,
Főlemeli gombos botját.
Mélyen kongó tompa hangja
Balambán lélekharangja:

„Mért hozod el bünőd átkát,
Zavarni a holtak álmát?
Gyilkos! gyilkos! lakolsz itten!
Soh'se mégy ki többet innen!”

S a halottak árnya rezzen,
Forog egyre rémesebben.
Egyre szűkebb körre vonva,
Nyög Balambán térdre rogyva:

„Jaj nekem, jaj! . . akkor este! . .
A rágalom őket leste . . .
Mámorital . . . lakodalom . . .
Örült boszu . . . óh, irgalom!”

. . . S kiket külön sirba tettek :

K ö z ö s sirból közelegnek.

Egyik, kezét szivén tartja,

Másik, sebét mutogatja.

— — — — —

Holt Balambánt két halottja

Czipruslombbal betakarja.

A czifra szerető.

Tükröm, álló tükröm,
Szép arczom' mutató!
Illik-e rám ez a
Bársonyos viganó?
— Nem illik, nem, te hálátlan!
Édes anyád talpig gyászban.

Szőnyegem, szőnyegem,
Virággal diszellő!
Illik-e lábamra
A csokros czipellő?
— Nem illik, nem! . . . Piros csokra
Arczod hulló rózsabokra.

Kanári madaram!

Dalold el, ha szeretsz:

Illik-e karomra

Az arany karperecz?

— Nem illik, nem! . . . Átok rajta . . .
Naptól ég a hugod karja.

Kis arany halacsám,

A nyakam liliom!

Illik-e hát rája

Tündöklő gyöngysorom?

— Nem illik, nem! . . . Nyakad gyöngye
Ártatlanság elsirt könnye.

Keszkenőm, keszkenőm,

Te pillangós tarka!

A gyémántos gyűrű

Illik-e ujjamra?

— Nem illik, nem! . . . Hűtlen, onnan
A karikagyűrűd hol van?

Szép harangvirágom,

Bánatosan csüggő!

Illik-e fülembe

A rubintos függő?

„Gyere, ringass engem szép gügyögő dallal:
Tente baba, tente, csicsija kis angyal!
Mese, mese mátká, fekete madárka,
Voltam egyszer én is, voltam király lánya . . .“

Kiabál a kuvik éjfélkor a házon,
Fekete Borbála vergődik az ágyon.
Hányja a hab lelkét . . . s megjelen előtte
Zokogó sirással árva csecsemője:

„Ha világra szültél, édes anyám, lelkem,
A vadonerdőbe mért tettél ki engem?
Vadgalamb a fiát eteti, itatja,
Még a farkasnak is kedves a magzatja.“

S éjnek éjszakáján siet az erdőre,
Öleli kis lányát, csókolja előre.
Fogadja az erdő haragos zugással,
Hej de az ő szive csak gyereksírást hall!

„Iczike-piczike, aranyos babácska,
No ne sirj, no ne sirj, jön már az anyácska!
Hazavisz, rubintom, soh'se hagy el többé,
Dobogó kebelén tartogat örökké.“

De jaj, hova tette, nincs a piczi ottan,
Keresi holdfénynél, minden kis bokorban.
Keresi, kutatja, de nem akad rája,
Hol emitt, hol amott hallik a sirása.

„Czinege, nyulacska, ugyan hova bujtál?
Aha, megvan, ott sir, kukk, a gyalogutnál!
Te odu, te barlang, nincs-e itt a lányom?
Jaj nekem, jaj nekem! . . hiphop, ihajdárom!”

A szurdoki juhász.

A szurdoki pusztán
Szomorún fú a szél,
Virágnak, madárnak
Búbánatot beszél.
Virág is susogja,
Madár is dalolja,
A szurdoki juhász
Ugy el-elhallgatja.
— Oh jaj, édes lányom,
Eltévedt bárányom!

Ne hazudj, ne hazudj,
Csitt, ostoba szellő!
Ő a hibás, nem én,
Te borongó felhő!

Szép ezüst hajamat
Fekete gyász érte . . .
Koronája széttört,
Lakoljon meg érte!
— Oh jaj, édes lányom,
Eltévedt bárányom!

Juhaim, juhaim,
Miért búslakodtok?
Ne rikassátok úgy
A csengőt, kolompot!
Legeljeteك vigan,
Mint azelőtt régen,
Mikor itt bokrétát
Kötözött a réten.
— Óh jaj, édes lányom,
Eltévedt bárányom!

Furulyám, furulyám,
Gyöngé jávorfácska!
Kemény az én szívem,
Mit epedsz hiába!

Kiszakitom inkább,
Semhogyl ellágyuljon,
Hogysen a szememből
Csak egy könny is hulljon!
— Oh jaj, édes lányom,
Eltévedt bárányom!

Itt vagyok, itt vagyok,
Édes apám, lelkem!
Betegen, rongyosan
Ne taszits el engem!
Bujdostam eleget,
Válts meg egy szavaddal:
S lemosom bűnömet
Örök siralommal.
— Oh jaj, édes lányom,
Eltévedt bárányom!

Homlokod esillag volt!
Tiszta, mint az oltár!
Sohse lesz belőled
Többet, aki voltál:

Napfénybe' fürödhetsz,
Hajnali harmatban . . .
Nem türlek, takarlak
Liliom-házamban!
— Oh jaj, édes lányom,
Eltévedt bárányom!

Ki zokog, mi zokog
A vadonerdőben?
Ni! valaki ott jön
Fehér lepedőben!
Te vagy az, ismerlek,
Hazajáró angyal!
Porladozó párom,
Vigy innen magaddal!
— Oh jaj, édes lányom,
Eltévedt bárányom!

Szikla, kopár szikla!
Ormodon mi látszik?
Integet, köszönget . . .
S most hattyuvá válik.

Zeng a holdas éjben
Szívet repesztően . . .
S meglebbenti szárnyát,
Száll a levegőben . . .
— Oh jaj, édes lányom,
Elveszett bárányom!

Pataki Piroska.

Tükör előtt illeg Pataki Piroska,
Festi az orcáját fehérre, pirosra.
Pántlikás haja csüng sarkig a fejrül,
Angyal Biriékhez a lakziba készül.
Fodros viganóját fölveszi magára,
Három sor kalárist hajtogat nyakára.
Kis piczike lábán kivágott czipellő —
Abba szerette meg a fiatal jegyző.

Beteg édes apja nyöszörög az ágyon:
„Ne hagyj itt egyedül, éjszaka, leányom!
Az én életem már egy két rövid óra . . .
Ne menj el, ne menj el a muzsikaszóra!”

Angyal Biriéknél tart a lakodalom,
Nevet a hegedü, kaczag a cimbalom,

Peneg a sarkantyú, dübörög a padló,
Tele van nézővel az ablak, az ajtó.
Mulatoz kedvére Pataki Piroska,
Szívét lobogó láng, az öröm csapdossa.
Csupa dinom-dánom szája, szeme, lelke,
Ugy libeg, úgy lebeg, mint az arany lepke.
Jobbra kacsint egyet, balra kacsint kettőt . . .
Az ujján forgatja a fiatal jegyzőt.

Hát amikor magát legjobban mulatja,
Bedöcög, vánszorog beteg édes apja :

„Húzzad cigány, húzzad, nesze itt egy bankó,
Hadd mulasson ez az aranyos pillangó,
Ez a kis királyné, ez a falu gyöngye . . .
Nyalka legénynép hadd gyönyörködjék benne !
Hol van egy pohár bor, hadd köszöntsem rája :
Éljen a haldokló Pataki vig lánya !
Mulass édes lányom, gyönyörű Piroskám,
Áldjon meg az isten, de jó voltál hozzám !
Húzd rá cigány, húzd rá a legislegszebbet,
Hadd halok meg vigan, muzsikaszó mellett !“

S tánczra erőlködött iczegve-döcögve —
Falu népe előtt halva rogyott össze.

Pataki Piroska ráborult jajszóval,
Szive is, lelke is tele lett kigyóval.

A legények közül akkor egy előlép
S ítéletet tartva szólala meg ekkép :

„Kelj föl onnan, kelj föl, Pataki Piroska!
Ne borulj te arra a szegény halottra.
Szerettelek mélyen, de már nem szeretlek,
Szivemből, lelkemből örökre kivetlek!”

A lányok közül is akkor egy előlép
S ítéletet tartva szólala meg ekkép :

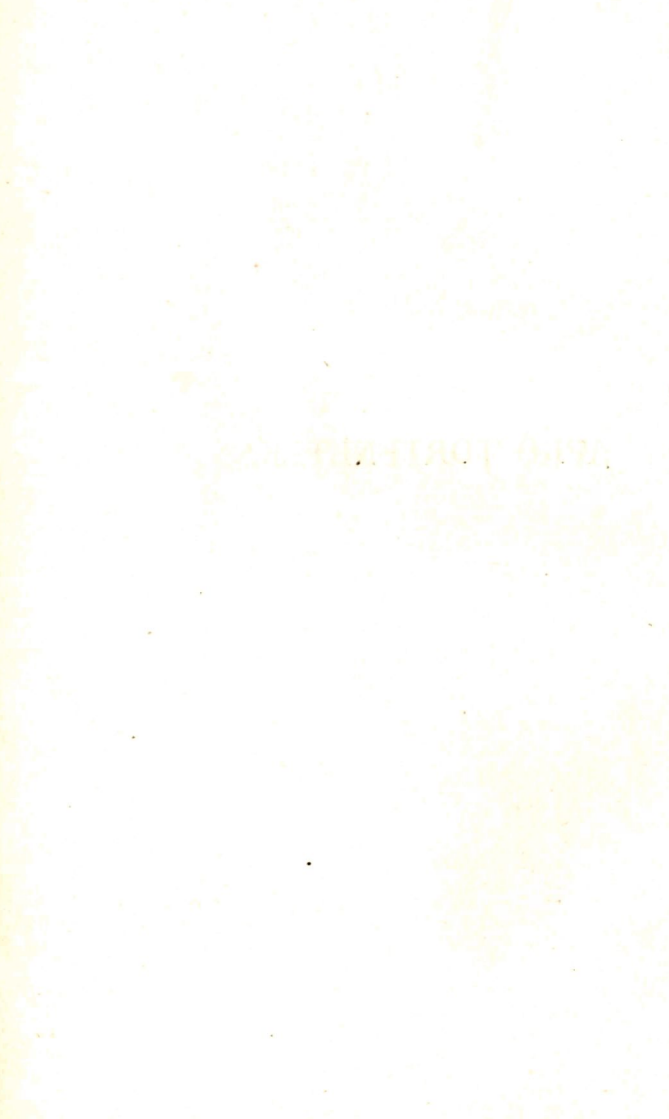
„Kelj föl onnan, kelj föl, Pataki Piroska!
Ne borulj te arra a szegény halottra.
Fekete fátyollal takard el az orcád,
Megvetett legyen még aki szól is hozzád!”

Csak hallgatja a szót Pataki Piroska,
Mardosó lelke még szigorúbb bírója :
„Verjen hát az isten mind a két kezével,
Hálátlan bünömnek büntető terhével!
Érjen utól sorsom a világ végén is . . .
Alugy, alugy, apám . . . Halott vagyok én is!”

APRÓ TÖRTÉNETEK.

Galambos Lidi.

G alambos Lidinek
Mi jutott eszébe?
Holdvilágnál fürdött
A Hernád vizébe.

Ott el is vesztette
Arany jegygyűrűjét,
Elvesztette vele
Barna völegényét.

El is ment keresni
A ligetbe, rétre . . .
Azután pedig a
Hernád fenekére.

Obsitos katona.

Obsitos katona
Megtért falujába —
Messze földön maradt
Fél keze, fél lába.

A nyert ütközetben,
Most tudja, mit vesztett . . .
Kapott érte mankót
S csillogó keresztet.

„Nem kellesz mátkádnak!
— Megszólal mankója —
Lásd, ha én nem volnék,
Futna most karodba!”

„Harczoltál hazádért !
— Szólal az érdemjel —
Most eredj koldulni
S harczolj az ebekkel !“

A rózsakirálynő.

Virágos templomba
Gyülnek, gyülekeznek,
Szép rózsakirálynőt
Diszben ünnepelnek.

Aranyruhás papok,
Fényes urak, urnők
Környezik pompával
A rózsakirálynőt.

Leánypajtásai
Irigylik, csodálják,
Fejére teszik az
Erény koronáját.

Titkos mosoly szökik
Az úrfi ajkára —
Sápad a királynő,
Szúrja koronája . . .

Bocsánat.

Mélyen, mélyen a ligetben,
Fehérhattyús tónak partján,
Halva leltek egy szép ifjut,
Szomorufűz bársony alján.

Kis levélke volt zsebében,
Benne hajfürt és virágok,
S három szelid árva szócska :
„Isten veled, megbocsátok!”

Ismertem . . .

. . . Ismertem egy szép ifju párt
Egy csöndes kis faluban,
Ringó bölcső volt világuk,
Annak éltek boldogan.

. . . Ismerek egy árva kis lányt,
Elhagyatva kóborol —
Hervad, hervad, mint a rózsa,
Mig lehull majd valahol . . .

Bodon Andris.

Meghalt Bodon Andris
Pirosló hajnalon —
Kiterítve fekszik
Gyászos ravatalon.

Húga ott könnyezik
Bús ravatalánál :
„Bátyám, édes bátyám,
De szíven találtál !“

Ott áll a fejénél
Öreg édes apja,
Fiát, az egyetlen,
Kesergőn siratja :

„Óh ledőlt oszlopa
Gyöngé, agg koromnak !
Korhatag éltemmel,
Hogy meg nem válthatlak !“

Anyja legyezgeti
Friss akáczfalommbal
S fuldoklón zokogja,
Vérző fájdalommal :

„Szivem büszkesége,
Legények virága !
Keserűségemre
Szültelek világra !“

Csak ő hallgat, hallgat :
Szomszédék Ilonja —
Ő csak hült tetemét
Némán csókolgatja . . .

Boldogság.

Mikor a rózsafa
Pirosan viritott,
Boldogságra a lány
Szíve is kinyílott.

Mikor a rózsafa
Levelét hullatta,
Boldogságát csak egy
Sirkereszt mutatta.

A költő ebédje.

Egy beesett arczú ifju
Jár-kel az utczán éhezve,
Délebedre szól a harang, —
Kisétál hát a ligetbe.

Félreeső padra leül,
Ráborul a lombok árnya;
Irigyen néz az élelmét
Porba' lelő kis bogárra.

Leng az illat . . . és fölötte
Madarak vig dala zendül . . .
Elfelejtí a bogarat
S verset ír a szerelemről.

Vályi Kovács Ferencz.

Harangoznak Ujfaluba, temetnek,
Hull a könnye Vályi Kovács Ferencznek.
Sirva-riva követi a koporsót,
Varga Beti a lányok közt rózsá vót.

Tizenkettőt üt az óra, búsan szól,
Varga Beti haza siet a sirból:
„Mért szerettél, ha megcsaltál, ugyan mért?
Jaj de könnyen elhagytál egy gazdagért!”

Szomorkodik Vályi Kovács Ferenczné,
Ha az ura csókot adna, szeretné.
„Nem adhatok, feleségem, nem adok,
Eltemetett szeretőmért meghalok!”

Erdő mellett, domboldalon van egy sir,
Bubánatos özvegyasszony, hej, ott sir.
Édes urát, hitestársát siratja . . .
Varga Beti nyughatik már miatta.

Légyott.

Báronyos hölgy a templomban
Imádkozik ájtatosan.

Szent Szűz előtt térdepelve
A keresztet hányja egyre.

S föl-fölpillant néha lopva :
Eljött-e már a légyottra ?

A virágáros leány.

Vendégfogadóba,
A nagy utcza sarkán —
Virágot árulni,
Oda járt egy kis lány.

Szeplőtelen, mint a
Harmatos ibolya,
Beszéde galambszó,
Hajnalpir mosolya.

Kis kosárral karján
Lebegett tündérként,
Hintve maga körül
Tavaszi verőfényt.

De egyszer csak eltűnt,
Mint egy arany álom ;
Édes visszajöttét
Mindhiába várom.

Hirt se hallok többé
Szegény kis leányrúl —
Ugy fáj a szívem, hogy
Virágot nem árul !

Levél.

Levelet kapott a
Szegény Gyöngyi Klára —
Alélva rogyott le
Bársony pamlagára.

Mindennap könnyével
Sirta-ritta tele,
Hullott orcájáról
A rózsá levele.

Addig-addig hullott,
Letették a sirba —
Vajjon mi lehetett
A levélbe írva ?

Téli napsugár.

Téli napsugár száll
Hegyen-völgyön által,
Köszön a kelőknek
Hideg mosolyával.

S künn a havas pusztán,
A süvöltő szélben,
Egy vándorló legényt
Lát aludni mélyen.

Csókjaival kelti,
Kelti, de hiába —
Szegény vándorlónak
Mi lehet az álma ?!

Az apácza.

Sötét czellájában
Térdel az apácza,
Hófehér galambként
Mennybe száll imája.

Oly fájón panaszol
Földi siralomról,
Hogy az Úr szeméből
Egy könnyű kiesordúl.

A menyasszony.

Láttad-e a szép menyasszonyt?
L Mily sápadt volt, szomoru!
Hogy remegett liliomszüz
Homlokán a koszoru!

— Láttam, láttam, de koszoru
Nem volt már a homlokán . . .
Hófehéren hozták haza
Szomorufüz-nyoszolyán!

A szüzi korona.

Kunyhóban született, nem biboros ágyon,
De nem volt nála szebb nagy messze határon.
Aki belenézett kék szelid szemébe,
Nem kívánczolt az sohasem az égbe.
Ő volt a vidéknek Tündér Ilonája —
Fönragyogott fején szüzi koronája.

Apja, anyja meghalt . . . s ment a nagy világnak,
Hol gyászos vége van a gyöngé virágnak.
Jószivű gazdag úr meglátta az utcán,
Köszöntötte szépen, kocsijába híván.
Szolgálónak állott egy nagy palotába —
Fönragyogott fején szüzi koronája.

Kínálta az úr ezüsttel, arannyal,
De elfordult tőle piruló haraggal.
Járatni akarta bársonyba, selyembe,
Megmaradt a régi babos öltözetbe.
Szomoruan indult újra a világba —
Fönragyogott fején szüzi koronája.

Hizelgett fülébe sok színes pillangó,
Neki úgy hangzott, mint halotti harangszó,
Minden egyes szavuk egy szomorú ének,
Mintha künn a mezőn rózsát temetnének.
Keble tiszta mélyét előttük bezárta —
Fönragyogott fején szüzi koronája.

És mint ősszel lehull levele a fának,
Olyan lett a sorsa szegény jó leánynak.
Szép babos ruhája foszlott, foszladozott,
Két piros orcája hervadt, hervadozott,
S végre kiment halni a Duna partjára —
De büszkén ragyogott szüzi koronája.

Tél virága.

Szegény özvegyasszony galyat visz a hátán,
Fúvogat kezébe —
Kerülő behajtja, haragos szitokkal,
Az erdész elébe.

Kunyhónak ablakán sivit a fagyos szél,
Hajt a tél virága;
Kis fiú rásohajt . . . Fázva, dideregve
Édes anyját várja.

Siró kút.

Rózsika beugrott
A kerek kútba,
Szolgalegény másnap
Halva ki is húzta.

Viczispán a kutat
Sirni hallja éjjel,
Zajlik a hulláma
Panaszos nyögéssel.

Behányatja földdel,
Hej de mindhiába!
Sir a kút... sir a kút...
Zajlik a hulláma...

Dal a libapásztor lányról.

Erdő szélén őrizgette
Erzsike libáit,
Koszoruba füzögette
A mező virágait.

Virágokból a korona
Illett homlokára,
Sétálgatott libái közt
Királyné módjára.

Dala ezüst csengetyűként
Csilingelt a halmon,
Pásztorfiu felelt rája
Vig furulyahangon.

. . . Hanem egyszer csak megkondult
A falu harangja :
Pásztorfiu szomorú lett,
Ahogy elhallgatta.

És azóta egy sir fölött
Szive meg-megszólal :
Altatgatja a kis Erzsit
Bús furulyaszóval.

A rab.

Vén vármegyeháza előtt
Dolgoznak a rabok,
Nehezebb a bilincsnél is
Nagy nehéz bánatok.

Iskolából egy kis lányka
Épen arra ballag,
Mosolygása szép szivárvány,
Szeme kéklő csillag.

Odafut a legbúsabbhoz,
Kezet csókol szépen ;
Ölbe kapja a szegény rab
S könny csillog szemében.

A gulyás leánya.

Fényes mezőn bolyong
A gulyás leánya —
Egy fekete árnyék
Huzódik utána.

Kóborol örökké,
Soha e nem fárad;
Nevetgél . . . dalolgat
Szerelmes nótákat.

Szóba áll a vizzel,
A zizegő náddal,
Tele rakja magát
Mezei virággal.

Valahányszor látja
A falu jegyzője :
Mint kísértet elől,
Ugy buvik előle . . .

Domboldalon . . .

Domboldalon ástak egy sirt
A temető sarkába,
Odajárt egy hófehér lány
Fekete gyászruhába.'

Könnybe' fürdött és virágba'
Mindennap a sirhalom,
Bús leányról füre-fára
Elragadt a fájdalom.

Bánatával odacsalta
A sok dalos madarat —
De egyszer a szomorú lány
Mindörökre elmaradt.

Büszkén áll . . .

Büszkén áll a régi kastély,
Ösi czimer homlokán —
Kopott ember el-elmereng
A hétágú koronán.

Nézi, nézi álmodozva
Azt az ismert koronát,
Minden ágán ledér nőknek
Látja gúnyos mosolyát.

Titkos könny.

Muzsikálnak a czigányok
Befüggönyzött ablak alatt,
Sugár legény sirva vigad,
Húzatja a legbusabbat.

Harmadnapos menyecskének
Könnye titkon hull dalára . . .
De letörli, törölgeti,
Hogy az ura meg ne lássa.

„Nincsen idehaza !“

Fényes kastély ura,
Puha zsöllyeszéken,
Mulat a sok tarka
Szerelmi emléken.

Lenn a kapu előtt,
Csecsemővel karján,
Álldogál egy asszony,
Oly beteg, oly halvány !

Gróf urral négyszemközt
Volna egypár szava —
Rámordul a portás :
„Nincsen idehaza !“

Török Anna.

Betegén tért haza
Szegény Török Anna —
Megveti a haló ágyát
Öreg édes anyja.

„Városba, szolgálni
Minek is mentél el?“
„Megvert engem a jó isten
Mind a két kezével!“

Könnyet hullat érte
Ifju vőlegénye ;
Mint sirra a szomorufűz,
Ugy hajol föléje.

„Mi bajod van, Annám,
Hogy nem is szólsz hozzám ?
Hej pedig a csillagot is
Lábad elé raknám !“

„Nyelv azt ki ne mondja :
Lelkemet mi nyomja ;
Elviszem én azt magammal
Sötét sirhalomba . . .“

Prédikáció.

Szószerken az öreg pap,
Mint egy apostol, áll:
A „t é k o z l ó f i u”-ról
Fenkölten prédikál.

Hallgatják mind a hivek
Nagy buzgón, csendesen —
Csak egy koldus anyóka
Zokog keservesen.

A Maros ölen.

Erdő, erdő, mondd meg nekem,
Nem láttad-e a kedvesem?

Láttam, láttam, itt bolyongott . . .
Tudakozd meg a barlangot.

Barlang, barlang mondd meg nekem,
Nem láttad-e a kedvesem?

Láttam, itt dőlt pihenőre . . .
Sirva futott a mezőre.

Mező, mező, mondd meg nekem,
Nem láttad-e a kedvesem?

Láttam, láttam, szomoruan . . .
Tán a Maros tudja, hol van.

Maros, Maros, mondd meg nekem,
Nem láttad-e a kedvesem ?

Láttam, láttam, megszerettem —
Most itt nyugszik az ölemben !

Ereklyék.

Virágos kis kamarában
Tulipántos láda —
Ki-kinyitja a biróné
Százszor is napjába.

Elmotozgat, elrakosgat
Benne édesbúsan ;
Életének a legdrágább
Ereklyéje ott van.

Pipikendőt, gyöngygalárist
Könnyével áztatja,
Iczipiczi czipellőket
Összecsókolgatja.

Az a fehér kendő.

Robog a gőzkocsi, egyhangun zakatol
Hegyre fel, völgybe le —
Zengedez a madár, mosolyog a tarka
Virágok serege.

Egy kis ház ablakán, zöldelő fák közül,
Fehér kendő lobog;
A kocsivezető szive örömében
Oly hangosan dobog!

Dübüörög a gőzös . . . völgyi virág nyilik . . .
Zeng ma is a madár . . .
Az a fehér kendő, zöldelő fák közül,
Többé nem lobog már!

Titkos bú.

Repülni tanítja
Fiókját a fecske,
Ott szálldos előtte
Vigan csicseregve.

Kis kertjéből nézi
Szép asszony mélázva —
Hej, az a kis madár
Boldogabb ő nála!

El is mondja titkos
Búját a virágnak,
Virág a szellőnek,
Szellő a madárnak . . .

Hazajöttek . . .

Hazajöttek a katonák
A nagy háborúból,
Örömnep van a faluban,
Dal, zene vigan szól.

Csak a Papék Esztikéje
Nem akar örülni,
Gyöngybe' fürdő rózsaaarczát
Nem győzi törölni.

Esketés.

I fju lelkipásztor
Szép menyasszonyt esket,
— Tudja isten, miért? —
Hangja fájón reszket.

Reszkető hangon is
Oly szépen megáldja :
A menyasszony könnye
Kicsordul utána.

Bús harangszó.

Kinek szól a harang, olyan búsan, anyám,
Micsoda halottnak?

— A juhászlegénynek, gyöngyöm, gyöngy-
virágom,

Annak harangoznak.

Húzasd meg hát, anyám, húzasd énekem is
A hármás harangot!

Temettess el mellé . . . ültess a sirunkra

Két szál rozsmaringot!

A szécsi molnárné.

Vigan jár a malom,
Mégis nagy a búja ;
A szécsi molnárné
Gyászba van borulva.

Ki-kiül holdfénynél
A Rima szélére,
Mélázva nézeget
Csillogó vizébe.

„Te Rima, te Rima,
Ne fuss ugy előlem !
Egyetlen fiamat
Mért vetted el tőlem ?

Te Rima, te Rima,
Állj meg csak egy szóra!
Add vissza! . . hadd tegyem
Rózsás koporsóba!„

. . . Rima fényes tükre
Meg-megrezdül belé —
S viszi a molnárné
Könnyeit lefelé . . .

Sors.

Melegen süt a nap delelő sugára
Mezei munkások hangyacsapatjára.
Országuton halad, délczeg paripákon,
Hintóban egy nagy úr dagadó párnákon.

Felsohajt a munkás: „De jó az uraknak!”
S szemei a fényes hintóra tapadnak.
Felsohajt az úr is: „De boldogok vagytok!”
S mosolyognak felé nyájas mezők, halmok.

Temetés.

Temetik, temetik szegény árva költőt
A kórházi szolgák,
Koszoru nem fõdi, mirõl álmodozott,
Deszkakoporsóját.

Halottas kocsira durva kézzel lökik,
Koppan a koporsó . . .
Kocsis ásítzik . . . és isten nevében
Viszi lustán a ló . . .

. . . Egykedvûn elássák . . . És mikor otthagyják
Azt a kopár helyet :
Álma fölé a szél irgalomból sodor
Egy-két falevelet.

Százszorszép Juliska.

Öszi verőfénytől
Ragyog a gróf kertje,
Százszorszép Juliska
Búslakodik benne.

Lecsüggesztett fővel,
Andalogva sétál,
S megszólal minden kis
Hervadó virágszál:

„Rózsafán, hajnalban
Hiába születted:
Kórón illatoztál,
Te is kóró lettél!

Szépség koronáját
Hiába viselted :
Csillogó semmiért
Magad eltemetted.

Nem találsz pihenést
A bíboros ágyon,
Hej, otthon találnál
Hófehér párnádon !

Megcsendül szívedben
A falu harangja,
Vágyakozó lelked
Hazacsalogatja.

S bánatot hoz a szél
Anyád sirhalmáról,
Keserű sohajtást
Szeretőd ajkáról.

Hasztalan siratod
A patakot, völgyet :
Hegyek, erdők, halmok
Soh'se látnak többet.

Rózsafán, hajnalban
Hiába születted :
Kórón illatoztál,
Te is kóró lettél !“

. . . Őszi verőfénytől
Ragyog a gróf kertje,
Százszorszép Juliska
Búslakodik benne.

Lehanyatlik a nap,
Szomorun néz rája —
Sárga falevél hull
Hervadó arczára.

Szegény zenész . . .

Szegény zenész kóborol az éjben,
Keserűség háborog szívében.
Nincs, hol fejét hajtsa nyugalomra —
De sok is az isten nyomorultja!

S egy ablakból gyönyörű dal zendül,
Édes érzés száll szíven keresztül.
Sötét képek mind tova illannak,
Költője ő annak a szép dalnak.

S ablak alá leül a nagy köre,
Rózsaszinben tündököl jövője.
Elszenderül a ringató dallal —
Ott kelti föl a pirosuló hajnal.

Féltett kincs.

Bubánatos özvegyasszony
Sir a szoba szögletében —
Dobra ütik kis holmiját
A rideg törvény nevében..

Kis leánya, bár szepeg is,
Könyörg összekulesolt kézzel:
Hogyha mindent elvisznek is,
Csak bábuját ne vigyék el!

Az özvegy ákácza.

Falu végén áll az
Özvegyasszony háza,
Annak az udvarán
Van egy szép akácza.

Elméláz alatta
Minden áldott este,
Csatában esett el,
A ki azt ültette.

Hallgatja a lombok
Csöndes suttogását —
Mintha hű párjának
Hallaná hívását!

Altató.

A hőmpölygő Balog
Szép halottat viszen,
Bús habzene mellett
Úszik le a vizen.

Ölbeli kisedet
Szorít kebelére,
Ajka reá tapadt
Álmodó szemére.

A lehajló füzek
Meg-megállitgatják —
„Jobb ez így, jobb ez így!”
Susogják . . . altatják.

Megsirattam.

Nagybetegen a kórházban
Hogy feküdtem,
Haldokolt egy ismeretlen
Ott mellettem.

„Mari! . . . Mari! . . . — felsohajtott —
Csitt, hallgass csak!
Milyen szépen énekelnek
A madarak!”

Szállt az ének . . . lelke is szállt
Egy sohajban . . .
Nem volt, aki megsirassa:
Megsirattam!

A szamóczás leány.

Szöke kis lány az erdőben
Földi epret szedeget —
Pásztoríjja csókja édes,
Szamóczánál édesebb.

Szöke kis lány szomoruan,
Szemlesütve megy haza,
Oldalánál a kis bárány
Nem tudja, hogy mi baja!

A csöndes ház.

Völgy ölén áll a csöndes ház,
Betévedtem oda egyszer —
E kis helyen mennyi nyomor,
Mennyi, mennyi furcsa ember!

Egy nő mindig égre bámul,
Merev szeme úgy megdöbbent . . .
Csecsemője kebeléről
Véres szárnyon égbe röppent.

Dárus ez, a lutrin nyert,
Szórja a pénzt, hányja szóval:
Aranya ép most érkezik
Kétszázezer nagy hajóval.

Sápadt ifju akácز alatt
Kedvesét légyottra várja :
„Jaj de soká jössz galambom !
Sir a gerle . . . nincsen párja . . .“

Az királynak tartja magát,
Rangot oszt a hódolóknak ;
Ép kapóra engemet is
Kinevezett tábornoknak.

Zuhany alatt egy örvöngő,
Fogvaczogva futna onnan :
„Jaj segítség, odaégek,
A világot fölgyujtottam !“

Megesett lány dúdol vigan :
„Én vagyok a Szűz Mária !“
Bábut ringat az ölében :
„Imádjátok, Isten fia !“

De annak a fellegekben
Járó bölcsnek párja nincsen :
Hajdan istentagadó volt,
S most azt hiszi : ő az Isten !

Völgy ölén áll a csöndes ház,
Betévedtem oda egyszer —
E kis helyen mennyi nyomor,
Mennyi, mennyi halott ember!

GYERMEKVERSEK.

A kis kakas meg a török császár.

— Népmese. —

Élt egyszer egy szegény asszony,
Semmije se volt, ha mondom!
Se kenyere, se garasa,
Csak egy kedves kis kakasa.

A kis kakas a szeméten
Kipir-kapar, kutat éhen.
Addig-addig ott kapargált,
Hogy talált egy fél karajczárt.
Csupa gyémánt volt a reze . . .
Olyan nagy lett az öröme,
Hogy egy hosszút igen szépen
Kukurikolt jókedvében,

Török császár arra ballag,
Mint a páva, mint a csillag.
S parancsolja neki mindjárt:
„Ide azt a félkarajczárt!”

„Hogyne adnám, nem adom én!
Kakas is úr a szemetjén!
A portámon, itt találtam,
Jobb helye lesz ennek nálam!”

Török császár újra mondja
S keményebben parancsolja:
„Szót fogadj hát, hé, Uradnak,
Mert különben becsukatlak.
Ide hamar, ilyen-olyan! . . .”
S a lábával nagyot toppan.

A kis kakas bezzeg erre
Földre borul esedezve:
„Én császárom, én szultánom!
Én magamért dehogy bánom!
Van egy szegény gazd'asszonykám,
Hűségeért annak adnám.
Neked elég a te kincsed,
Jó szándékom, óh, tekintsed!”

Török császár rá se hallgat,
Unja azt a sok siralmat.
Elrabolja erőszakkal,
Lóhalálba hazanyargal
És beteszi hamarjába
A nagy kincses kamarába.

A kis kakas haragudt már
S fölszállott a török császár
Kerítése tetejére,
Kiabálja hevenyébe :
„Kukuriku, török császár!
Gyémántrabló, itt vagyok már!
Kukuriku, koronásom,
Add vissza a félkrajczárom!”

Török császár, hogy ne hallja,
Trónterembe fut szaladva.
Kis kakas meg szegrül-végrül,
A kerítés tetejéről
Fölrepül az ablakába
S nagy fenszóval kiabálja :
„Kukuriku, török császár!
Gyémántrabló, itt vagyok már!
Kukuriku, koronásom,
Add vissza a félkrajczárom!”

Török császár lánggra lobban,
Szolgáját küldi nyomban :
„Eredj, szaladj, te szolgáló,
Lakoljon a kiabáló!
Vesd bele a kútba rögtön,
Hogy nekem itt ne zörögjön!”

A szolgáló meg is fogta,
Fogta . . . fogta . . . és bedobta.
Kis kakas meg lenn a mélyben
Nótába kezd ilyenképen :
„Szidd föl, begyem, a sok vizet!
No, ezért még majd megfizet!
Szidd föl, begyem, a sok vizet!
No, ezért még majd megfizet!”
És a begye szót fogadott,
Mint a duda, úgy jóllakott.

Kis kakas csak újra száll a
Török császár ablakába
S nagy fenszóval kiabálja :
„Kukuriku, török császár!
Gyémantrabló, itt vagyok már!
Kukuriku, koronásom,
Add vissza a félkrajczárom!”

Török császár lángra lobban,
Szolgáját küldi nyomban :
„Eredj, szaladj te szolgáló,
Lakoljon a kiabáló !
Szörnyű halál a fejére :
Vesd a tüzes kemenczébe !“

A szolgáló meg is fogta,
Fogta . . . fogta . . . és bedobta.
Kis kakas a kemenczében
Nótába kezd ilyenképen :
„Begyem, ereszd ki a vizet,
Hadd oltsa el ezt a tüzet !
Begyem, ereszd ki a vizet,
Hadd oltsa el ezt a tüzet !“
És a begye, szótfogadott,
Oltogatott . . . oltogatott . . .

Kis kakas csak újra száll a
Török császár ablakába
S nagy fenszóval kiabálja :
„Kukuriku, török császár !
Gyémántrabló, itt vagyok már !
Kukuriku, koronásom,
Add vissza a félkrajczárom !“

Török császár dühe fortyan,
Szolgáját küldi gyorsan!
„Eredj, szaladj, te szolgáló,
Lakoljon a kiabáló!
Ördög szorult e kakasba,
Vesd bele a méhes kasba!
Darazsaim csipjék agyon,
Ne lármázzék az ablakon!”

A szolgáló meg is fogta,
Fogta . . . fogta . . . és bedobta.
Kakas a méh köpűjében
Nótába kezd ilyenképen:
„Szídd föl, begyem, a darazsat!
Ma valakin lesz daganat!
Szídd föl, begyem, a darazsat!
Ma valakin lesz daganat!”
És a begye szótfogadott,
Mint a duda, úgy jóllakott.

Kis kakas, csak újra száll a
Török császár ablakába
S nagy fenszóval kiabálja:
„Kukuriku, török császár!
Gyémántrabló, itt vagyok már!

Kukuriku, koronásom,
Add vissza a félkrajczárom!"
Török császár nagy kinjában
Haját tépi haragjában:
„Eredj, szaladj, te szolgáló,
Lakoljon a kiabáló!
Hozd ide a trónterembe.
Hadd dugom a kebelembe!"

A szolgáló meg is fogta,
Török császár be is dugta.
Kis kakas a kebelében
Nótába kezd ilyenképen!
„Begyem, ereszd ki a darázst,
Hadd csipje meg az oldalát!
Begyem, ereszd ki a darázst,
Hadd csipje meg az oldalát!"
És a begye szótfogadott,
Török császár óbégatott:
„Jajjajjjaj, vitézek,
Jujjujjuj, vigyétek!
Eleven, mint a csík,
Szúr, harap, agyoncsíp.
Hordja el a kánya
A kincses kamrába!

Azt a rossz félkrajczárt,
Hadd vigye, de mindjárt!
Jajjajaj, vitézek!
Jujjujjuj, vigyétek!"

A kis kakast be is vitték
S egy karszékre leültették.
Császár kincses kamarája
Tündökölve nevet rája.
Tizenhárom nagy hordóban,
Arany, ezüst ragyogó van.
Szemfényvesztő, a mit ott lát
S ott is elkezd egy szép nótát:
„Szídd föl, begyem, ezt a sok pénzt!
Gazd'asszonyom, majd süt lepényt!
Szídd föl, begyem, ezt a sok pénzt!
Gazd'asszonyom majd süt lepényt!"
És a begye szótfogadott,
Mint a duda, úgy jóllakott.

A kis kakas, hazamene
Arany, ezüst pénzzel tele.
Od'adta gazd'asszonyának,
Hüségcs jó gyámolának.
Gazdag asszony lett belőle,
Mint a mese szól felőle.

Kakasnak is attólfogva,
Tudnivaló, jól megy dolga.
Ide tekint, oda tekint,
Kukurikol kedve szerint.
A császár sem bántja többé,
Jó embere lett örökké.
S keresgélget, kapirpálgat,
Mind az övé, mit találgat.
Ő is úr lett a szemetjén —
Igy van ez a maga rendjén.

A kóró és a kis madár.

— Népmese. —

A kis madár unta magát,
Egy kicsike kóróra szállt :
„Te kis kóró, ringass engem !“
— „Nem ringatlak biz én, lelkem !“
A kis madár err' a szóra
Megharagudt a kóróra.
Egyet se szólt, tova szállott —
Egyszer egy kis kecskét látott
Selyem fűvön legelészni,
Szaladgálni, heverészni :
„Kecske, rágd el a kórót !“
— „Nem biz én ! — a kecske szólt —
Jobb nekem itt enni, járni . . .“
Kecske nem ment kóró-rágni,

A kóró se ringatta hát
A haragos kis madárkát.

Ment, mendegélt a kis madár,
Egyszer csak egy farkast talál :
„Farkas, edd meg a kecskét !“
— „Nem bántom én szegénykét !“
Farkas nem ment kecske-enni,
Kecske nem ment kóró-rágni,
A kóró se ringatta hát
A haragos kis madárkát.

A kis madár ment, mendegélt
Egyszer csak egy faluhoz ért :
„Falu, üzd el a farkast !“
— „Nem bántom én az ordast !“
Falu nem ment farkas-üzni,
Farkas nem ment kecske-enni,
Kecske nem ment kóró-rágni,
A kóró se ringatta hát
A haragos kis madárkát.

A kis madár ment, mendegélt,
Hát egyszer csak egy tűzhöz ért :
„Tűz, égesd meg a falut !“
— „Nem, mert koldusbotra jut.“

Tűz nem ment falu-égetni,
Falu nem ment farkas-üzni,
Farkas nem ment kecske-enni,
Kecske nem ment kóró-rágni,
A kóró se ringatta hát
A haragos kis madárkát.

A kis madár ment, mendegélt,
Hát egyszer csak egy vízhez ért :
„Te víz, oltsd el a tüzet !“
— „Nem oltom én, mert meleg.“
Víz nem is ment tűz-oltani,
Tűz nem ment falu-égetni,
Falu nem ment farkas-üzni,
Farkas nem ment kecske-enni,
Kecske nem ment kóró-rágni,
A kóró se ringatta hát
A haragos kis madárkát.

Viszi szárnya a kis madárt,
Egyszer csak egy bikát talált :
„Bika, idd föl a vizet !“
— „Nem iszom én senkinek.“
Bika nem ment vizet inni,
Víz nem ment tüzet oltani,
Tűz nem ment falu-égetni,

Falu nem ment farkas-üzni,
Farkas nem ment kecske-enni,
Kecske nem ment kóró-rágni,
A kóró se ringatta hát
A haragos kis madárkát.

Viszi szárnya a kis madárt,
Egyszer csak egy furkót talált:
„Furkó, üssed a bikát!”
— „Üsse biz a! . . . — rá kiált —
Furkó nem ment bika-ütni,
Bika nem ment vizet inni,
Viz nem ment tüzet oltani,
Tűz nem ment falu-égetni,
Falu nem ment farkas-üzni,
Farkas nem ment kecske-enni,
Kecske nem ment kóró-rágni,
A kóró se ringatta hát
A haragos kis madárkát.

Viszi szárnya a kis madárt,
Egyszer csak egy férget talált.
„Fúrd ki, féreg, a furkót!”
— „Nem merem” — a féreg szólt.
Féreg nem ment furkó-fúrní,
Furkó nem ment bika-ütni,

Bika nem ment vizet inni,
Viz nem ment tüzet oltani,
Tűz nem ment falu-égetni,
Falu nem ment farkas-üzni,
Farkas nem ment kecske-enni,
Kecske nem ment kóró-rágni,
A kóró se ringatta hát
A haragos kis madárkát.

Viszi szárnya a kis madárt,
Egyszer csak egy kakast talált:
„Kapt föl kakas, a férget!”
— „Föl én, komám te érted!”
Szalad a kakas — kukuriku!
Kapja a férget — kukuriku!!
Szalad a féreg — zimzimzim!
Fúrja a furkót → zimzimzim!
Szalad a furkó — piffpaffpuff!
Űti a bikát — piffpaffpuff!
Szalad a bika — bűbűbű!
Iszsza a vizet → bűbűbű!
Szalad a viz is — licslacslocs!
Oltja a tüzet — licslacslocs!
Szalad a tűz is — ripprappropp!
Égeti a falut — ripprappropp!

Szalad a falu — jujjujj! —
Űzi a farkast — jujjujj! —
Szalad a farkas — vauvauvau!
Eszi a kecskét — vauvauvau!
Szalad a kecske — mekmekek!
Rágja a kórót — mekmekek!
A kóró is ringatta hát
A nevető kis madárkát.

A kis Alisz.

Szép kis leány volt,
Csókolni való,
Mint a madárka,
Vidám, csacsogó.
Tudott mondani
Szép versikéket,
Kedves, aranyos
Tündérmeséket,
A kis Alisz.

De érte jöttek
Szárnyas angyalkák,
Örömpesve
Égbe ragadták.

Társinak mond már
Szép versikéket,
Kedves, aranyos
Tündérmeséket,
A kis Alisz.

VEGYESEK.

Elfáradva.

Nem vagyok én, csak vándorló,
Mint a szegény katángkóró.
Meg-megfog egy tüskebokor . . .
A szél megint messze sodor.

Nehéz, nehéz, ez az élet,
Ha a szív már nem remélhet,
Ha szigetnek hűse, lombja
Nem hí csöndes nyugalomra.

Kimerültem, elfáradtam,
Egy pehely is teher rajtam.
Már a babért sem kívánom,
Elkésett e dőre álom!

Mért hittem a diadalban?
Megcsalódtam önmagamban.
Csalódtam a jó Istenben,
Elhagyott a küzdelemben.

Óh, te Erős, a magasban!
Mért bántottál szakadatlan?
Egy féregnek sok volt ennyi . . .
Tán még lenn se pihenem ki!

Szólalj meg te vén temető,
Van-e benned jó pihenő?
Megnyugodni lesz-e módom?
— Jaj, ha benned is csalódom!

Szerelmes a patak . . .

Szerelmes a patak
A fényes csillagba,
Hányódik-vetődik,
Nincs nyugta miatta.

Hijja, csalogatja
Kristály szép tükrével,
Parti virágokkal,
Méla habzenével.

Nem hallgat a csillag
Esdeklő szavára,
A messze magasból
Hideg fényt vet rája.

És kaczer mosolylyal
Ámitja, biztatja,
Ezüst haját benne
Fürdeti, ringatja.

Siró fájdalmában,
A szegény pataknak,
Csillogó könnyei
Örökké omlanak.

Falun.

Teremtő egy igaz isten,
Mit csináljak?
Tán bizony már vége is lesz
A világnak!
Két hete, hogy esik egyre,
Bogyborékol, —
Még a kakas sincs oda ki,
A pitarba' kukorékol.

Ugy vagyok, mint a tormába
Esett féreg:
Beszorultam a szobába,
Esz a méreg.
A tavalyi ócska naptárt
Olvasgatom:

Csupa merő ostobaság!
Megül a kin, az unalom.

Czi—czi—czi—czicz! Játszom inkább
A macskával —
Hogy simogat, hogy czirógat
A farkával!
S mint valami rossz poéta,
Ugy dorombol;
Tán azért is haragszik rá
S ngrik neki a komondor.

Esik, esik, ahogy csak tud,
Szakad egyre —
Én is nagyon neki vagyok
Keseredve.
Itt kesergek a falóczán
Itt busúlok:
Testem-lelkem olyan álmos,
Olyan lomha, mint a tűzok.

Rokka mellől mosolyog rám
Ángyomasszony,
Töri fejét, hogy mivel is
Mulattasson.

Elbeszéli Genovévát,
Kártigámot . . .
S rektor uram kis malaczát
Hogy lopták el a cigányok.

Sándor bácsi fúr, farag s majd
Ő mesélget ;
Szörnyű módon emlegeti
Königgréczet :
Burkus elől a németek
Hogy futottak . . .
Életemben legelőször
Most hiszek csak obsitosnak.

Édes anyám a kabátom'
Varrogatja,
Egyebütt is jár azért a
Gondolatja !
Kérdezi, hogy mikor lesz már
Feleségem ?
Biztatom, hogy nemsokára,
Nem hal ki a nemzetségem !

Esik, esik, egyre jobban,
Mérgesebben ;
Szénaboglya beázik a
Szérüskertben.

A padlás is kezd csepegni,
Csirren-csurran —
A kemenczepadka mellett
Huzódom meg szomorúan.

Ha soká tart ez az idő,
Meglássátok :
Uj özönviz borítja el
A világot.
Hiszen ránk is férne ismét,
Szó sincs róla :
Sok gonoszság, sok czudarság
Megesett már Noé óta.

Czudar eső, ne bolondozz,
Állj el végre !
Csak addig, mig leszaladok
Az alvégbe.
Csak, a mig öt két karomba
Egyszer zárom —
Akkor aztán, ha esel is,
Ha vissza nem jöhetek is :
Vigye manó, azt se bánom !

Nógrádi Pap Gyulának.

Vásári lét csarnokából
Küldöm hozzád e levelet,
Bár mehetnék magam inkább,
Hova úgy hí a szeretet!
De jó volna járni-kelni
Ott a sziklás rengetegben,
Hol a lélek szárnya csattog
S dobog a szív erősebben!

Szeretném már hallani a
Rigó fütytyét, a kakukszót,
Pásztortülok bűgő hangját,
Bérczi forrást, a morajlót,
Fürge mókust nézdegélni,
Hogy szökdécsel ágról-ágra . . .

Kiröppenne hamvaiból
Ifjuságom minden álma.

Szállna zengve, fényövezve . . .
Majd meg újra visszatérne :
Hirvirágnál, koszorunál
Szebb a tölgyek lombfüzére !
S homlokomra ráborulván
Enyhe árnya dalos ágnak :
Tarka-barka dőreségit
Elfeledném a világnak.

Óh, te boldog, ki ölén vagy !
Ott egészen más világ van !
Öserőnek szűzisége
Leng az erdő illatában.
Templom az a vad rengeteg,
Zúgása meg szent imádság —
Közelebb volt ott az isten,
Ottan lakik a szabadság !

. . . Megyek . . . megyek . . . nemsokára,
Jó barát, meglátogatlak !
Majd ha fecske, daru, gólya
Napkeletre vándorolnak.

Elvándorlok én is hozzád,
Szivednél fölmelegedni . . .
Sok bajomat majd az erdő
Lombjaival betemetni!

A szegedi árviz évfordulóján.

1882.

Emlékeztek-e még
A gyászos órára ?
A végítéletre ?
Sötét éjszakára ?
Dagadó vizeknek ott lebegett hátán
A haragvó isten, korbáccsal kezében,
Kavarogva zúgó zavaros hullámit
Ellenünk riasztva csapkodta keményen.
Ne feledjétek el
Soha ezt a harczot :
Por, hamu az ember,
Por, hamu, mit alkot.

Vágtatott az elem,
Lánczait eltépve,
Kétségbe'sés, jajszó
Kiáltott az égre.
Halljátok-e még a félrevert harangnak
Bömbölő viharba olvadó siralmát,
Mely halotti dalként, messze oczeánon,
Csillagokba nyúló bérceken nyilalt át?
Zárjuk el mélyen e
Temetői hangot . . .
Por, hamu az ember,
Por hamu, mit alkot.

Alföld büszkesége,
Magyarország gyöngye,
Tenger alá süllyedt
Minden kis göröngye.
A bölcsőt, koporsót ringató vizárból
Csak itt-ott maradt meg egy-két templom tornya,
Tán, hogy a pusztulást fájó szívével majd
Az utókornak is elsirja, zokogja.
S intse a sas ifjút,
Biztassa az aggot:
Por, hamu az ember,
Por, hamu, mit alkot.

Hol tarka virág nő,
Habzik a selyemrét,
S kis csacsogó madár
Őrzi puha fészket;
Hol arany kalász reng, gulya, ménes legel
S andalog féllábon a tünődő gólya,
Meddig az ég boltja leborul a földre:
Habtemető lett a délibábos róna.
Sok szegény gazdának
Koldusbotot hajtott . . .
Por, hamu, az ember,
Por, hamu, mit alkot.

De kisütött forrón
A szeretet napja:
A sivatag tengert
Föl is száritgatta.
Hetedhétországnak lángoló lelkéből
Árad a verőfény sirba dült Szegedre:
Csodahatásától, mint a Phoenixmadár,
Hamvaiból éled uj életre kelve.
Kelj! . . . de ne öltö gőgös,
Nagyvilági arcot:
Por, hamu az ember,
Por, hamu, mit alkot.

Tirol gyásza.

— A tirolai árviz alkalmából. —

Mi szép, mi szép a havasok hazája!
Egekbe nyuló bérczre bércz torúl,
Viszhang felel a méla kürt szavára,
Szelid mécsként a pásztortűz kigyúl.
Fönn sas lebeg a messze kék világban,
Szökdel a zerge szirtek rejtekén,
Lankás mezők zöld bársonyán vidáman
Legel a bárány s a jámbor tehén.

Elhallgatott a pásztorsíp, kolompszó,
Kihalt a zúgó ár hullámiban . . .
Ugy int felénk az a gyászos koporsó,
Hová a szép Tirol temetve van!

Az Alpokon szomoruan harangoz
Halotti dalt a csengetyüvirág —
Szeged, Szeged, siess e ravatalhoz,
Hadd lásson ott elől egész világ!

Meddig, meddig fogsz még hadat viselni,
Oh természet hatalma ellenünk?
Mikor, mikor fogunk már megpihenni?
Örök koczkán van éltünk, mindenünk!
Ijeszt, ha ránk az éj leplét borítja
S pirosló hajnal csókja sem vidít . . .
Hiába zeng lelkünk, mint a pacsirta,
Eltiprod a legnyájasabb idillt!

Parancsolsz . . . és az édes jó anyának,
Megrázkodik a földnek kebele —
S akik ölen örülnek a világnak,
Mint egy gonosz mostoha, rázza le.
Recseg, ropog, ég a pokol tűzében,
Kinban dübörgő mélye meghasad:
Az élőket befalja bőszen dühében
S kiszórja a porló halottakat.

Parancsolsz . . . és üvölt a rémes orkán,
Kavarja a tenger hullámain,
Hajókat zúz a sziklaszirtek ormán,
Sötét fenéken sírt tembolva nyit.

Égő napot hordoz nemes szívében
Mindenfelé, hol fázik a nyomor —
Reá lehell romokra légyszeliden,
S új otthon kél és szebb jövőjü kor.
— Tirol, ne járj csüggedve a romokhoz
Keblére zár Szegeddel a világ . . .
S az Alpokon ismét vigan harangoz
Szabadságdalt a csemetyü virág!

Bucu az ó évtől.

— 1882. —

Jó éjszakát, ó esztendő!
Biz' én nem sajnállak —
Számba' van az ize most is
Az ürömpohárnak!
Mindhiába öblögetem
Édesebb kehelylyel:
Tokajnak mézcsöppje sem bir
Keserü mérgeddel!

Ősz szakállu, vén gonosz csont,
Velem roszul bántál!
Őröd állott az utamba
Minden kis virágnál.

S ha téphettem egyet-egyet
Mégis innen-onnan:
Vad fulánkos kigyónak vált
A kezembe' nyomban.

A mi csak rossz a világon,
Mind nyakamba toltad —
Aranyhimes szép jövőmet
Durván kiraboltad.
Oh én lelkem, te kopasz fa,
Szárász, leveletlen!
Nem lesz részed soha többet
Rózsás kikeletben!

Jó éjszakát, ó esztendő!
Menj, szerencsés útat!
Szegény lantom, árva lantom
Szívesen bucsúztat.
Nagynehezen leöröltem
Veled is egy évet:
Olyan szép azt látni, hogy fogy
Ez a rongyos élet!

Betegen . . .

Betegen, elhagyatva
Fekszem kórágýamon . . .

A gyógyító halálról

El-elgondolkozom.

Tán jobb is volna már, ha

Meghalnék csendesen :

Hisz engem úgy se szánna,

Siratna senki sem !

De egy akadna mégis :

Szegény öreg anyám . . .

Sietne messze földről,

Sirva borulna rám.

A bükkösben.

Pihentem a bükkös szelid ölén,
Zöld leveles sátor borult fölém.
Bokor alól nézett az ibolya,
Derűt lövelt kék szeme mosolya.

Fényes bogár csillant a fű között,
Odú körül vad méhe zümmögött.
Kis őz szökelt csermelyre szomjasan,
Hű gerlepár turbékolt boldogan.

A szűz magány, mint bűverő hatott,
Mozdult szívem, ez a szegény halott.
Beléje szállt a vadgalamb, rigó —
De jó is ott, hol ember nincs, de jó!

Félhomályban . . .

Félhomályban, félig ébren
Álmodozom ágyamon,
Lelkemen át az élet bús
S halk zenéjét hallgatom.

Majd merengek öntudatlan'
Rég tova tünt képeken :
S im egy csüggedt szellemalak
Ágyam előtt megjelen.

Ismerem jól, ismerem jól
E szomoru alakot :
Arany jövő csalogatta,
Fele utján elbukott.

Hallgat . . . hej de néma ajka
Fenhirdeti énnekem :
Álmaimat, mindhiába,
Soha el nem érhetem !

S mint a hogy jött, eltávozott,
Szomoruan, szótlanúl —
És azóta mindig látom
Éltem örök árnyaúl !

A radnóti harangláb.

Vén harangláb, adjon isten!
Mégse dültél romba'?

Tudod-e még, tudod-e még
Iskolás koromba!

Hogy futostam grádicsodon
Boldog kedvteléssel . . .

S kerestem a galambtojást
Zegbe . . . zugba . . . széjjel!

Köteledbe, hej de sokszor

Belecsimpajkodtam,

Temetésre vagy imára

Hogy megharangoztam!

Sok viz lefolyt a Balogon,

Öreg, már azóta . . .

Tova illant álmaimnak
Tarka pillangója.

Oh, mióta nem láttalak,
Messze . . . messze jártam,
Égbenyuló, aranygombos
Tornyokat is láttam.
De a te kis harangodnál
Egy se szólott szebben . . .
Hej, százszor is, ezerszer is
Megcsendült szívemben!

TARTALOM.

	Lap
Balambán	5
A czipra szerető	10
Fekete Borbála	13
A szurdoki juhász	16
Pataki Piroska	21

APRÓ TÖRTÉNETEK.

Galambos Lidi	27
Obsitos katona	28
A rózsakirálynő	30
Bocsánat	32
Ismertem	33
Bodon Andris	34
Boldogság	36
A költő ebédje	37
Vályi Kovács Ferencz	38
Légyott	40
A virágáros leány	41
Levél	43
Téli napsugár	44
Az apácza	45
A menyasszony	46
A szűzi korona	47
Tél virága	49
Siró kút	50
Dal a libapásztor lányról	51
A rab	53
A gulyás leánya	54
Domboldalon	56
Büszkén áll	57
Titkos könny	58

	Lap
„Nincsen idehaza!“	59
Török Anna	60
Prédikáció	62
A Maros ölén	63
Ereklyék	65
Az a fehér kendő	66
Titkos bú	67
Hazajöttek	68
Esketés	69
Bús harangszó	70
A szécsi molnárné	71
Sors	73
Temetés	74
Százszorszép Juliska	75
Szegény zenész	78
Féltett kincs	79
Az özvegy ákácza	80
Altató	81
Megsirattam	82
A számóczás leány	83
A csöndes ház	84

GYERMEKVERSEK.

A kis kakas meg a török császár.	89
A kóró és a kis madár	98
A kis Alisz	104

VEGYESEK.

Elfáradva	109
Szerelmes a patak	111
Falun	113
Nógrádi Pap Gyulának	117
A szegedi árvíz évfordulóján	120
Tirol gyásza	123
Bucsu az ő évtől	127
Betegen	129
A bükkösben	130
Félhomályban	131
A radnóti harangláb	133

